

Besluit
Verlenen ontheffing

Woningstichting Veluwonen
T.a.v. de heer H. Sloot
Postbus 72
6960 AB EERBEEK

Datum
22 september 2022

Zaaknummer
2022-004866

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 13

Locatie
Meester Gangelweg 1 en omgeving te Hoenderloo

Gemeente
Apeldoorn

Activiteit
Renovatie van 41 woningen

Beste meneer Sloot,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de mitigerende maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing.

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl. Diegenen die een zienswijze hebben ingediend, kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

22 september 2022

Zaaknummer

2022-004866

Blad

2 van 13

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](http:// gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03649722, 03649723, 03649724, 03649725, 03649726, 03649727, 03735445, 03742803,
03742808

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

Beroep

Degenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Datum
22 september 2022

Zaaknummer
2022-004866

Blad
3 van 13

BIJLAGE 1 – TOELICHTING BESLUIT

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Woningstichting Veluwonen, Postbus 72, 6960 AB Eerbeek, hierna te noemen de aanvrager, van 15 maart 2022 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 15 maart 2022 ontvingen wij een aanvraag van Woningstichting Veluwonen voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de huismus en artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 14 juli 2022 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 4 juli 2022 hebben verzocht.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel zoals neergelegd in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk zijn er door het project ook effecten van stikstof en is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Wij hebben binnen deze termijn geen zienswijzen ontvangen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Datum
22 september 2022

Zaaknummer
2022-004866

Blad
4 van 13

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 en 3.8 lid 1 en lid 5 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Woningstichting Veluwonen, Postbus 72, 6960 AB Eerbeek

voor de soorten, de verbodsbepalingen en de wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang	
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	B
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	

Belang:

- A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- De ontheffing geldt voor het plangebied (41 woningen) aan de Meester Gangelweg 1 en omgeving (complexen 1502, 1503, 1505 en 1506) te Hoenderloo zoals aangegeven in figuur 1 van bijlage 2.
- De werkzaamheden moeten uiterlijk 31 december 2026 uitgevoerd zijn. Als na 1 maart 2023 nog versturende werkzaamheden plaatsvinden aan de woningen binnen fase 1 (complex 1502 en 1503) zonder dat hiervoor in een eerder stadium ongeschikt is gemaakt, dient een actualisatie van het ecologisch onderzoek uit 2019 plaats te vinden. Voor fase 2 geldt dit voorschrift na 1 maart 2026 (na volledige update ecologisch onderzoek in 2022).
- De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.
- De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-004866.

Datum

22 september 2022

Zaaknummer

2022-004866

Blad

5 van 13

5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-004866.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-004866.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus, gewone dwergvleermuis en laatvlieger.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-004866. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. Vanaf het moment dat versturende werkzaamheden plaatsvinden is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

22 september 2022

Zaaknummer

2022-004866

Blad

6 van 13

13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2022-004866.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 3 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elk geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen, het ongeschikt maken van verblijfplaatsen, begeleidt de werkzaamheden en voert de monitoring van de maatwerkvoorzieningen voor laatvlieger uit.
16. Voor het ongeschikt maken voor huismus en vleermuizen mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen (zoals purschuim) gebruikt worden om gaten dicht te zetten en geen netten of andere materialen gebruikt worden waarin ze verstrikt kunnen raken.
17. Als in de broedperiode gewerkt wordt dienen aanwezige broedgevallen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te blijven. Een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of en welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
18. De voorgeschreven voorzieningen zoals beschreven in tabel 3 moeten conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12 geplaatst worden (hoogte, expositie, etc.). De ontheffinghouder ziet erop toe dat de voorzieningen duurzaam en functioneel zijn.

Huisumus

19. De te renoveren woningen worden voorafgaand aan de werkzaamheden, maar buiten het broedseizoen (1 maart tot 1 september), ongeschikt gemaakt door gootborstels onder de eerste rij dakpannen bij de dakgoot te plaatsen. Dit gebeurt zodanig dat er geen (overwinterende) vleermuizen of andere dieren kunnen worden ingesloten.
20. Het ongeschikt maken moet gebeuren onder gunstige omstandigheden, dat wil zeggen droog, niet-vriezend en onder 6 Bft. Na het ongeschikt maken vindt 1 dag tot maximaal 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn.
21. Indien bij de controleronde nog huismussen worden aangetroffen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen getroffen om de nesten ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle uitgevoerd worden of de vogels echt vertrokken zijn, zoals omschreven bij voorschrift 20. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen vogels meer worden waargenomen in de te renoveren woningen.
22. De tijdelijke huismuskasten mogen pas verwijderd worden nadat de permanente voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn voor huismus, rekening houdend met de gewenningstijd. De kasten mogen uitsluitend verwijderd worden door een ecologisch deskundige, buiten de broedperiode (1 maart tot 1 september) en wanneer deze niet in gebruik zijn.
23. Aanwezige bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden, blijven binnen het plangebied tijdens en na de werkzaamheden zoveel mogelijk behouden. Verwijderd groen wordt opnieuw aangeplant.

Datum

22 september 2022

Zaaknummer

2022-004866

Blad

7 van 13

Gewone dwergvleermuis & laatvlieger

24. Alle te renoveren woningen worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door alle potentiële in- en uitvliegopeningen af te sluiten met exclusion flaps. Er mag alleen ongeschikt gemaakt worden in het actieve seizoen van vleermuizen, lopend van 1 april tot 15 oktober en niet in de kwetsbare kraamperiode (niet tussen 1 mei en 15 juli). Aangezien er ook nesten van huismus aanwezig zijn, valt de meest geschikte periode van ongeschikt maken voor fase 1 tussen 1 september en 15 oktober 2022 en voor fase 2 tussen 1 september en 15 oktober 2023. Het ongeschikt maken moet maximaal 2 weken voor de werkzaamheden worden uitgevoerd. Echter tussen het ongeschikt maken en de start van de werkzaamheden moeten wel minimaal 3 dagen zitten waarop het weer bij zonsondergang geschikt is geweest voor vleermuizen; minimaal 10 graden Celsius, weinig wind (< 5 Bft) en droog. Na deze drie dagen moet nogmaals met een avondcontrole door een vleermuisdeskundige, en bij geschikt weer voor vleermuizen, gecontroleerd worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode moeten plaatsvinden, moet het ongeschikt maken en deze controle tussen 15 september en 15 oktober worden uitgevoerd.
25. Indien bij de controleronde uitvliegende vleermuizen worden waargenomen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle worden uitgevoerd of de vleermuizen echt vertrokken zijn, zoals omschreven bij voorschrift 24. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen uitvliegende vleermuizen meer worden waargenomen.
26. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, wordt het werk ter plaatse stopgezet totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. De ecologisch deskundige wordt hierbij geraadpleegd. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, moet contact opgenomen worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
27. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
28. Waar mogelijk worden (8) tijdelijke vleermuiskasten uit fase 1 (afronding begin 2023) gebruikt ter mitigatie van twee extra aangetroffen zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis tijdens het voorjaars- en kraamonderzoek in 2022. Als dit niet mogelijk blijkt, conform voorschrift 27, dan dienen tijdig in 2023 nog 8 extra tijdelijke kasten van het type Schwegler 2FE (of soortgelijk) aangebracht te worden.
29. In de actieve periode van vleermuizen in 2023, na afronding van de renovatie en permanente mitigatie voor laatvlieger in fase 1, maar vóór de werkzaamheden van fase 2, wordt het gebruik van de maatwerkvoorzieningen (en de activiteit van laatvlieger in de woonwijk en omgeving) gemonitord. De resultaten worden gedeeld met de provincie Gelderland. Waar nodig kunnen er in overleg extra maatregelen getroffen worden.
30. De maatwerkvoorzieningen voor laatvlieger (en gewone dwergvleermuis) worden aansluitend voor het gehele plangebied na jaar 1, 3 en 5 tweemaal per jaar in het kraamseizoen gecontroleerd op uitvliegende vleermuizen. De resultaten worden met de provincie Gelderland gedeeld.

Datum
22 september 2022

Zaaknummer
2022-004866

Blad
8 van 13

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Aan de Meester Gangelweg 1 en omgeving staan 41 woningen (complexen 1502, 1503, 1505 en 1506). De initiatiefnemer is voornemens om de woningen te renoveren en energetisch op te waarderen. De werkzaamheden bestaan uit dakisolatie, het vervangen van daken en waar nodig schilderwerk en voegwerkherstel. Daartoe worden steigers om de woningen geplaatst. De spouwmuren zijn reeds na-geïsoleerd. De planning is om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. De werkzaamheden voor fase 1 (complex 1502 en 1503) staan gepland vanaf september 2022, afronding begin 2023. De werkzaamheden voor fase 2 (complex 1505 en 1506) staan gepland vanaf september 2023. Medio 2024 zijn alle werkzaamheden naar verwachting afgerond.

In de bij de aanvraag toegevoegde rapportages 'Nader onderzoek Wet natuurbescherming Hoenderloo | Marten van Wijheweg (complex 1505)' (Loo Plan, d.d. 12 december 2018) en 'Nader onderzoek Wet natuurbescherming Hoenderloo, complex 1502 en 1506' (Loo Plan, d.d. 16 december 2019) en 'Nader onderzoek Wet natuurbescherming voor de Bijdamweg, complex 1503, in Hoenderloo' (Loo Plan, d.d. 12 augustus 2021) en 'Activiteitenplan bij ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming | Planmatig onderhoud met energetische maatregelen | Complex 1502, 1503, 1505 en 1506 in Hoenderloo' (Loo Plan, d.d. 11 maart 2022) en in de aanvullende informatie van 14 juli 2022 zijn opgenomen:

- het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- een effectbeoordeling van het project;
- de te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- alternatievenafweging;
- onderbouwing wettelijk belang;
- beoordeling staat van instandhouding.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft een ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen in 2018, 2019, 2020, 2021 en 2022. De aanvrager heeft aangegeven dat de onderzoeken zijn uitgevoerd op basis van het op dat moment vigerende vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus en de kennisdocumenten van BIJ12.

Tabel 2 geeft een overzicht van de resultaten van het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de te verwachten effecten van het project.

Tabel 2 Resultaten ecologisch onderzoek en effectbeoordeling

Aangetroffen soorten	Aantal aangetroffen verblijfplaatsen	Aantal verblijfplaatsen waar negatieve effecten verwacht worden
Huisumus	35 nesten	35 nesten
Gierzwaluw	7 nesten	geen
Gewone dwergvleermuis	3 zomerverblijfplaatsen 9 paarverblijfplaatsen	3 zomerverblijfplaatsen 9 paarverblijfplaatsen
Laatvlieger	1 zomerverblijfplaats 2 kraamverblijfplaatsen	1 zomerverblijfplaats 2 kraamverblijfplaatsen
Algemene broedvogelsoorten		

Datum

22 september 2022

Zaaknummer

2022-004866

Blad

9 van 13

Niet aangetroffen zijn:

- overige jaarrond beschermde nesten van vogels, overige functies van vleermuissoorten, reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

Preventieve maatregelen

Er worden geen preventieve maatregelen voorgesteld.

Mitigerende maatregelen

Tabel 3 geeft een overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen voor de huismus, gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De voorzieningen zijn/worden aangebracht conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Tabel 3 Overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Permanente mitigatie
Huismus	In januari 2022 zijn 70 kasten van het type NK MU 08 van Vivara Pro binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst.	Er wordt verhoogd vogelschroot tot op de 3 ^e panlat aan beide zijden van de te renoveren woningen aangebracht, zodat huismussen ruim twee dakpannen ruimte hebben. Aanvullend worden met maatwerk 64 ruimtes in de onderkanten van de overstekken gecreëerd (<i>zie bijlage 5, activiteitenplan</i>).
Gewone dwergvleermuis	In januari 2022 zijn 40 kasten van het type Schwegler 2FE binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst. Voor de werkzaamheden in fase 2 in 2023 dienen aanvullend nog 8 kasten van het type Schwegler 2FE of soortgelijk aanwezig te zijn ter mitigatie van twee extra aangetroffen zomerverblijfplaatsen in het voorjaars/zomeronderzoek in 2022. Als de permanente voorzieningen uit fase 1 reeds functioneel zijn, kan er ook gebruik gemaakt worden van 8 tijdelijke kasten uit fase 1, mits niet in gebruik, binnen 200 meter afstand, en er voldoende rekening gehouden is met de gewinningstijd.	Met maatwerk (<i>zie bijlage 5, activiteitenplan</i>) worden 128 duurzame verblijfplaatsen in het dak en spouwmuur, via de kantpannen en overstekken, gecreëerd. De invliegopeningen moeten minimaal 15 mm breed zijn, met daarachter een ruimte (spouwdiepte) van minimaal 20 mm. Ook moet er voldoende grip zijn voor vleermuizen, door ruw onbehandeld materiaal te gebruiken. Bovendien moet er een isolerende laag aanwezig zijn in de ruimtes, zodat de verblijfplaatsen ook als (milde) winterverblijfplaats kunnen dienen.
Laatvlieger	Niet van toepassing. Er wordt direct permanente mitigatie toegepast.	In de woningen die in fase 1 (complex 1502 en 1503) gerenoveerd worden (najaar '22/aanvang '23), wordt ruimte

Datum

22 september 2022

Zaaknummer

2022-004866

Blad

10 van 13

	<p>Als aanvulling op de permanente verblijfplaatsen die in de woningen uit fase 1 gecreëerd worden voor laatvlieger, zijn in januari 2022 aanvullend 4 vleermuiskasten van het type VMTH1 opgehangen. Dergelijke kasten zijn voor laatvlieger niet bewezen effectief, maar zijn in dit geval gekozen als extra mitigatie. Daarbij zijn de VMTH1 kasten wat groter van formaat, waarmee de kans op gebruik door laatvlieger, als grotere vleermuissoort, groter is.</p>	<p>onder de kantpannen en nokpan (circa 3 cm) vrijgehouden, waardoor het dakvlak toegankelijk wordt voor vleermuizen (zie activiteitenplan). Bij de woningen met een schoorsteen wordt eveneens een ruimte van circa 3 cm vrijgehouden onder de loodslabben, zodat vleermuizen hier op de stenen kunnen landen en onder het dak kunnen kruipen.</p> <p>Aanvullend worden op iedere kopgevel 4 gebufferde inbouwvoorzieningen ('2 dubbellaags bakken) achter het overstek en boven het buitenblad van de muur gerealiseerd met doorkruipmogelijkheid naar het nieuwe dakvlak. De verblijfplaatsen zijn opgebouwd uit ruw onbehandeld hout en voorzien van schotten (zie bijlage 5, activiteitenplan).</p> <p>Tijdens de renovatie van de woningen in fase 2 worden ook deze woningen voorzien van permanente voorzieningen voor laatvlieger (en gewone dwergvleermuis) zoals bovenstaand beschreven voor fase 1, in totaal goed voor 128 voorzieningen.</p>
--	--	--

Beoordelingskader

Tabel 4 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 4 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
<p>Er is voldoende onderzoek uitgevoerd naar alle mogelijk voorkomende soortgroepen en alleen op de aangevraagde soorten treedt een effect op door het project.</p> <p><u>Toelichting:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er wordt nog najaarsonderzoek voor vleermuizen uitgevoerd in 2022 voor de woningen binnen complexen 1505 en 1506 (fase 2). De resultaten van het voorjaars- en kraamonderzoek naar vleermuizen en naar huismus en gierzwaluw zijn in de aanvullingen van 14 juli 2022 naar de provincie Gelderland opgestuurd en meegenomen in de toetsing van de ontheffingsaanvraag. De resultaten van het najaarsonderzoek worden, na het moment van afronden, naar de provincie Gelderland toegestuurd. De verwachting is dat er geen extra (paar)verblijfplaatsen aangetroffen worden, gezien de grootte van het plangebied en territoria van vleermuizen. Als toch blijkt dat er aanvullende maatregelen nodig zijn voor de werkzaamheden in fase 2 (2023), dan worden deze tussen provincie en adviseur besproken. 	Ja
<p>Het onderzoek naar de aangevraagde soorten is door deskundigen uitgevoerd en door ons als voldoende beoordeeld.</p>	Ja

Datum

22 september 2022

Zaaknummer

2022-004866

Blad

11 van 13

De negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden worden met de voorgeschreven maatregelen voldoende gemitigeerd en gecompenseerd. <u>Toelichting:</u>	Ja
<ol style="list-style-type: none"> 1. De renovatiewerkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd. Fase 1 (complex 1502 en 1503) in het najaar van 2022 en fase 2 (complex 1505 en 1506) in het najaar van 2023. 2. Alle te renoveren woningen worden in de actieve periode van vleermuizen, maar buiten het broedseizoen, ongeschikt gemaakt. <u>Fase 1</u>: tussen 1 september en 15 oktober 2022. <u>Fase 2</u>: tussen 1 september en 15 oktober 2023, ruim na de kraamperiode. 3. In het voorjaarsonderzoek in 2022 zijn twee extra zomerverblijfplaatsen aangetroffen in vergelijking met het verouderde onderzoek uit 2018. Minimaal 3 maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken en de werkzaamheden in fase 2 moeten hier 8 alternatieven voor aanwezig zijn. Mogelijk kunnen de tijdelijke kasten uit fase 1 gebruikt worden, mits niet in gebruik, binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen en wanneer voldoende gewenningstijd geboden kan worden. Als dat niet mogelijk is, moeten er aanvullend 8 kasten aangebracht worden. 4. De woningen in fase 2 (complex 1505 en 1506), met twee kraamverblijfplaatsen van laatvlieger, worden tussen 1 september en 15 oktober 2023 ongeschikt gemaakt. De kraamkolonie (circa 20 individuen) is meerdere keren aangetroffen, maar nooit waren beide kraamverblijfplaatsen tegelijk bezet. Daarom is het aannemelijk dat het om dezelfde kolonie gaat. Laatvliegers gebruiken vaak een netwerk van verblijfplaatsen waartussen ze wisselen. Daarnaast is er nog een zomerverblijfplaats binnen én buiten het plangebied vastgesteld, welke zeer aannemelijk ook onderdeel uitmaken van het netwerk van de kraamkolonie. 5. Het gebruik (en de verspreiding) van de gecreëerde permanente voorzieningen voor vleermuizen (met name laatvlieger) tijdens fase 1, worden in het actieve seizoen in 2023 gemonitord, voorafgaand er begonnen wordt met ongeschikt maken en de werkzaamheden in fase 2. De resultaten worden gedeeld met de provincie Gelderland. 6. De maatwerkvoorzieningen voor laatvlieger (en gewone dwergvleermuis) worden aansluitend voor het gehele plangebied na jaar 1, 3 en 5 tweemaal per jaar in het kraamseizoen gecontroleerd op uitvliegende vleermuizen. De resultaten worden met de provincie Gelderland gedeeld, waar nodig kan er bijgestuurd worden. 	
De alternatieve locaties, werkwijze, inrichting en planning zijn voldoende afgewogen en er is geen bevredigend alternatief.	Ja
Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd.	Ja
De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.	Ja

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
22 september 2022

Zaaknummer
2022-004866

Blad
12 van 13

BIJLAGE 2 – KAART PROJECTGEBIED

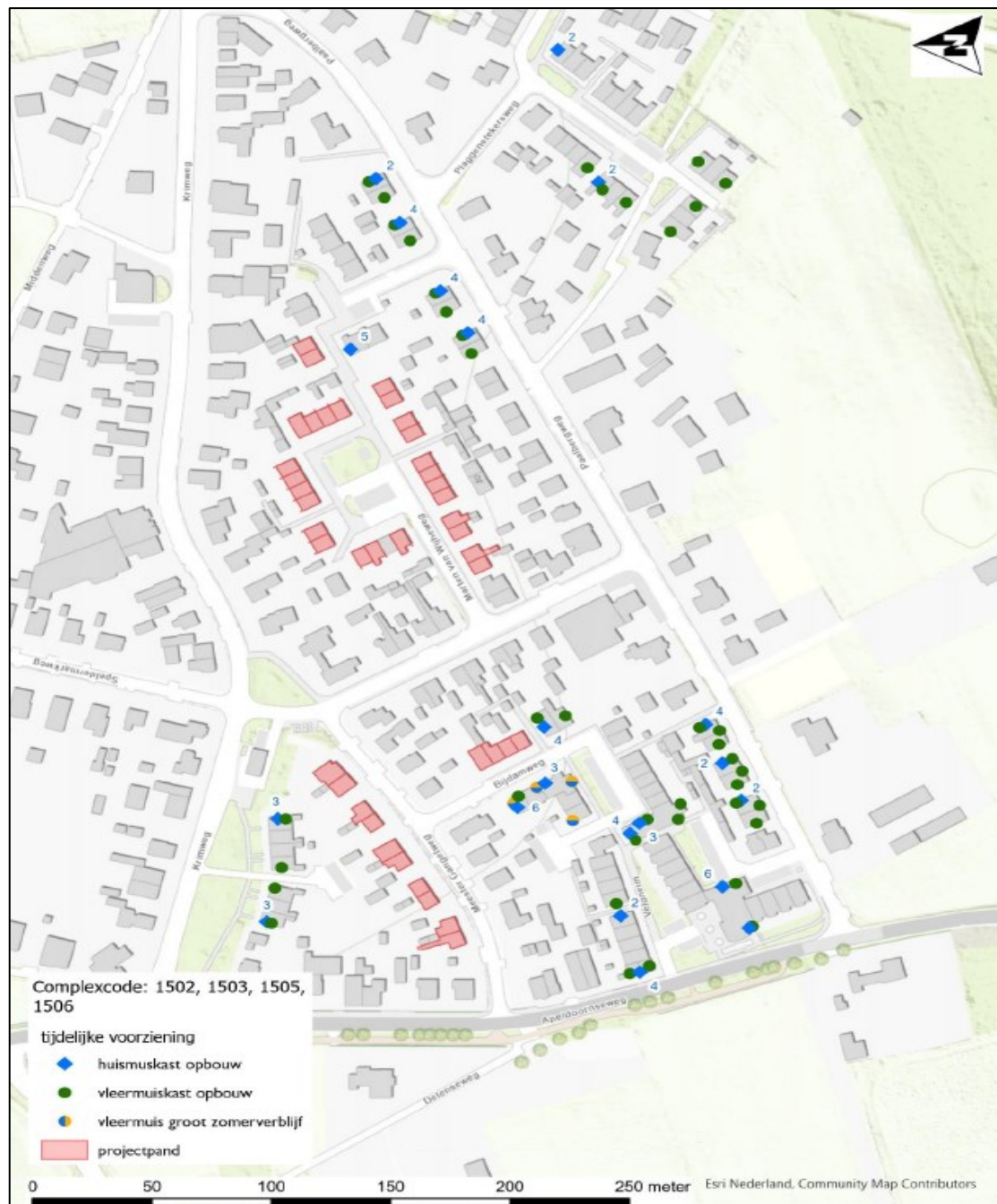
Figuur 1. De ligging en begrenzing van het plangebied aan de Meester Gangelweg 1 en omgeving, complex 1502 (1), 1503 (2), 1505 (3) en 1506 (4), te Hoenderloo. Het betreft in totaal 41 woningen, verdeeld over vier complexen/onderzoek clusters.

Datum
22 september 2022

Zaaknummer
2022-004866

Blad
13 van 13

BIJLAGE 3 – MITIGERENDE MAATREGELEN

Figuur 2. De locaties van de tijdelijke voorzieningen voor huismus, gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De blauwe ruiten weergeven 70 tijdelijke huismuskasten van het type NK MU 08 van Vivara Pro, de groene bollen 40 tijdelijke vleermuskasten van het type 2FE Schwegler en de blauw/gele bollen 4 kasten van het VMTH1 van Unitura. De 41 projectwoningen zijn rood gemarkeerd.